

अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्

पाँचौं अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन

(जून ३-४, सन् २०२३, बैकक, थाइल्याण्ड)

विश्व कार्य-योजना

परशुराम तामाङ

संस्थापक अध्यक्ष, अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्

१. परिचय :-

“अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्,” (यसपछि “अन्तर्राष्ट्रिय” भनिनेछ) विश्वका तामाङहरूको साभा मञ्च हो । यसको उद्देश्य विश्वका विभिन्न भागमा रहेका तामाङहरूलाई समग्र तामाङ जातिको स्थिति परिवर्तनका लागि आफूले सिकेको ज्ञान, सीप, क्षमता, उद्यम, योजना, अनुभव साटासाट गर्ने, सहयोग गर्ने वा साभेदारी गर्ने आवधिक मञ्च प्रदान गर्नु रहेको छ । यसले तामाङ जातिको भाषा, लिपि, धर्म, संस्कृति आदिको संरक्षण र सम्बर्द्धन, सामाजिक एवम् आर्थिक सम्मुन्नति, साभा हकहित र विकास, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनीतिक उन्नयन, वातावरण तथा दिगो विकासमा ठोस योगदान, नागरिक तथा मानव अधिकारको प्रवर्द्धन, तामाङ समाजमा सशक्तिकरण र जागृति फैलाउन, मैत्रीत्व, भातृत्व, सद्भाव र सहकार्यको संस्कृति फैलाउने कार्यका लागि विश्वका तामाङ संघ, संस्थाहरूबीच आवश्यक समन्वय गर्नेछ ।

यो अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनले परिषद्, कार्यसमिति, सचिवालय, दुई वर्षे नीति र कार्यक्रम बनाउनेछ । अन्तर्राष्ट्रियमा तामाङहरू पुख्यौली भूमि/देशबाट त्यहाँ दर्ता भएका संघ/संस्थाहरूको प्रतिनिधि, नागरिकता वा त्यस्तै इजाजत प्राप्त गरी स्थायी बसोबास गरिरहेको देशबाट त्यहाँ दर्ता भएका संघ/संस्थाका प्रतिनिधि, प्रवासमा बनेको परिषद्मा तामाङ संघसंस्थाका प्रतिनिधि, कुनै पनि देशमा रहेको परिषद्को सह-सदस्य संघसंस्था र परिषद्को क्षेत्रीय समन्वय समितिको प्रतिनिधिहरू सहभागी हुनेछन् । यो अन्तर्राष्ट्रियले पारित गरेको नीति र कार्यक्रम लागू गर्नु सदस्य/आबद्ध सदस्य/सह-सदस्य संस्थाको कर्तव्य हुनेछ । यो परिषद्को ९ विषयगत कमिटीहरू छन् । कमिटीमार्फत परिषद्ले आफ्नो काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी सम्पादन गर्नेछन् । ती कमिटीहरूमा सदस्य/आबद्ध सदस्य/सह-सदस्य संस्थाले संस्थागत रूपमा क्षेत्रलाई प्रतिनिधित्व गर्नेछन् । परिषद् र कमिटिका सदस्यहरूको अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन र आफूलाई सिफारिस गर्ने संस्थाप्रति जवाफदेही रहनेछ ।

२. समीक्षा :-

आजसम्ममा अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्ले आफ्नो चारवटा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सम्पन्न गरिसकेको छ र अहिले सन् २०२३ मा पाँचौं अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सम्पन्न गर्न गइरहेको छ । आजसम्म आइपुग्दा यो संस्थाले दुई दशकको उमेर व्यतित गरिसकेको छ । यो अवसरमा यसले गरेको कामको समीक्षा गर्नु उचित नै होला ।

प्रथम अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सन् २००२ डिसेम्बरमा नेपाल तामाङ घेदुङको आयोजनामा काठमाडौंमा सम्पन्न भयो । यसको नारा थियो, **“संसार भरिका तामाङ एक हौं । अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चको निर्माण गरौं ।”** यो सम्मेलनले अन्त्यमा तामाङ जातिको उद्गम, आफ्नो सभ्यता र सम्पदा, जातीय ऐतिहासिक विरासत, वर्तमान अवस्था र आकांक्षा समेटेर १५ बुँदे कार्ययोजना सहितको २७ बुँदे “काठमाडौं घोषणापत्र” जारी गर्‍यो । साथै, सबै देशका तामाङहरूको साभा मञ्चको रूपमा एक “अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्” गठन गरेको थियो । यो तामाङ जातिको इतिहासमा पहिलो विश्व तामाङ संघ थियो । पहिलो पल्ट तामाङहरूले राजनैतिक सीमाहरू तोडेर अन्तर्राष्ट्रिय बहुसांस्कृतिक समाजमा तामाङ राष्ट्रियताको सहअस्तित्व खोज्यो र आफ्नो विकासको पहल आफै गर्ने तथा उत्पीडित राष्ट्रहरूसँग संयुक्त भएर सँगसँगै अगाडि बढ्ने संकल्प गर्‍यो । तामाङ संस्कृति (रिमठिम), भाषा (तामाङ ताम), लिपि (ताम्यिग), तामाङ बौद्धधर्म (लामावाद), ताम्बावाद, बोम्बोवाद, भेषभुषा (गोइलो र ग्यान्छा), माघ शुक्लपक्ष प्रतिपदाको दिन ल्होछार र हाम्रो विशिष्ट पहिचानका सम्पूर्ण जीवन पद्धति र निधिहरूको सम्मान गरी त्यसलाई अभै मुखरीत गर्ने संकल्प गर्‍यो । यो घोषणापत्र नै अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्को मार्गदर्शक सिद्धान्त हुन पुगेको छ ।

दोस्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सन् २००५ को डिसेम्बर १५-१८ सम्म अखिल भारतीय तामाङ बौद्ध संघको आतिथ्यतामा भारतको पश्चिम बंगालको दार्जिलिङ शहरमा सम्पन्न भयो । यो सम्मेलनले प्रथम सम्मेलनले निर्माण गरेको अवधारणाअनुसार पाँच बुँदे कार्ययोजना पारित गर्‍यो : (क) तामाङ विकासको २० वर्षे अवधारणापत्र (ख) अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ संस्कार, संस्कृति निर्देशिका (ग) तामाङ शब्दकोष निर्माण कार्यक्रम (घ) अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ विकास कोषको गठन, र (ङ) अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ सेवी सम्मान पुरस्कार । यसको साथै, यो सम्मेलनले परिषद्को संगठन संचालनको विधान र तामाङ परिषद् गठन गर्‍यो । परिषद्मा आयोजक संस्थाको नै अध्यक्ष हुने र अध्यक्षकै नेतृत्वमा अखिल भारतीय बौद्ध संघलाई नै “सचिवालय” मान्ने व्यवस्था गरियो । यसरी दोस्रो सम्मेलनमा आइपुग्दा परिषद्ले पूर्ण रूपमा संगठनको अवधारणा, विधान, संस्कार संस्कृतिसम्बन्धी आचारसंहिता र तामाङ स्व:विकासको कार्ययोजना र कार्यक्रमहरू प्राप्त गर्‍यो ।

परिषद्को तेस्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सन् २०१३ को मार्च १६-१८ काठमाडौंमा नेपाल तामाङ घेदुङको आतिथ्यतामा सम्पन्न भयो । यसपटक ३ वर्षको कार्यकालमा सम्मेलन आयोजना हुन सकेन । जे होस् यो सम्मेलनले **“विश्वभरिको तामाङहरू एकजुट होऔं, तामाङ पहिचान र संस्कृति प्रवर्द्धन गरौं ।”** भन्ने भावनालाई पुनः दोहोर्यायो । यो सम्मेलनले अन्तर्राष्ट्रियको विधान परिमार्जन गर्नुका साथै १२ बुँदे **“दार्जिलिङ घोषणापत्र”** जारी गर्‍यो । यो सम्मेलनले पहिलो र दोस्रो सम्मेलनद्वारा पारित कार्ययोजनालाई कार्यान्वयन गर्ने प्रतिबद्धता दोहोर्याउनुका साथै तामाङ समाजमा सांस्कृतिक पुनर्जागरण दशक अभियान र विभिन्न देशले आफूले गरेको प्रतिबद्धताअनुसार कार्यप्रगति प्रतिवेदनमाथि समीक्षा गर्नु र प्रगतिको अनुगमन गर्ने र सुभावा, सल्लाह दिने उद्देश्यले अन्तर्राष्ट्रिय विज्ञ समिति गठन गर्ने निर्णय गर्‍यो । यो निर्णय अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्को प्रभावकारिताको लागि अत्यन्तै महत्वपूर्ण योगदान थियो । तर, समय अवधिमा अर्को सम्मेलन गर्नु नसक्नु र राष्ट्रिय संस्था (अभाबौस) को सचिवालय र अन्तर्राष्ट्रिय सचिवालयको काम नछुट्टिदा अन्तर्राष्ट्रिय परिषद्को काम प्रभावित हुनपुग्यो (अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्को चौथो अन्तर्राष्ट्रियमा प्रस्तुत तामाङ विश्व र भावी कार्यक्रम, २०१८) ।

अन्तर्राष्ट्रिय परिषद्को चौथो अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन सन् २०१८ डिसेम्बर १४-१६ मा भारतको पश्चिम बंगालको दार्जिलिङ टेरिटोरियल अटोनोमी अन्तर्गतको मिरिकमा सम्पन्न भयो । यो सम्मेलनले तेस्रो अन्तर्राष्ट्रियको काम कारवाहीको समिक्षा गरेर नयाँ कार्ययोजना बनायो । यो अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनले पुरानो विधानलाई परिमार्जनसहित पारित गर्‍यो भने यसले ६ वटा क्षेत्रीय समन्वय समिति र परिषद्को कार्यसमिति गठन गरेको थियो । यो अवधिमा परिषद्को दक्षिण पूर्वी एशिया क्षेत्रीय समन्वय समिति, दक्षिण एशिया क्षेत्रीय समिति, र युरोप क्षेत्रीय समन्वय समिति गठन भएको छ । तर, कोभिड-१९ को प्रकोपका कारण अन्य परिषद्का निर्धारित कामहरू प्रभावित हुनपुग्यो । हालै परिषद्को सचिवालय र वेबसाइट स्थापना गरिएको छ । यो अवधिमा प्रवासबाट परिषद्मा निर्वाचित भइएका व्यक्तिलाई सम्बन्धित संस्थाले अनुमोदन नगर्दा र केही प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्तिको सम्बन्धित क्षेत्रमा स्थायी बसोवास वा निरन्तर उपस्थिति नरहँदा वा नहुँदा “अन्तर्राष्ट्रिय” को काममा व्यवधान उत्पन्न भयो । यसले अन्तर्राष्ट्रियमा प्रतिनिधित्व गर्ने व्यक्ति र संस्थाको सम्बन्धमा जीवन्तता र निरन्तरता नहुँदा काम प्रभावित हुन्छ भन्ने शिक्षा दियो । अतः उक्त अनुभव र पाठबाट सिकेर परिषद्को सांगठनिक संरचनामा परिवर्तन गर्नुपर्ने भएको छ ।

३. विषयगत समितिहरू :-

अन्तर्राष्ट्रियको आजको प्रमुख चुनौति भनेको यसलाई कसरी प्रभावकारी, कामकाजी, जीवन्त र साभा संस्थाको रूपमा चलायमान बनाउने भन्ने रहेको छ । विगतका सम्मेलनबाट थुप्रै नीति, घोषणापत्र र कार्यक्रमहरू पारित गरिएका छन् र संस्थाको नेतृत्वहरूको चयन पनि भएका छन् । तर, ती परिणाममा देखिनेगरी कार्यान्वयनमा आएका छैनन् । यसले एकातिर संगठनात्मक संरचनामा कहीं कमजोरी छ कि वा नेतृत्व चयनमा कमिकमजोरी भयो कि भन्ने सन्देह उब्जाएको छ । अन्तर्राष्ट्रियमा व्यक्ति कि संस्था प्रतिनिधि हुने ? नीति, काम र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने अन्तर्राष्ट्रियको पदाधिकारी एवम् सदस्यहरूको कस्तो क्षमता र कार्यदिश हुने : भन्ने सवाल पनि उठाएको छ । यसबारेमा आउँदो सम्मेलनमा विस्तृत रूपमा छलफल र संश्लेषण गरेर समाधान निकाल्नु परेको छ । त्यसैले आउँदो परिषद्को लागि संगठनको ढाँचा र विगतमा सम्मेलनहरूले पास गरेको नीतिगत प्रस्तावहरू तथा यस बाहेक विभिन्न कार्यपत्रहरू र कार्यक्रमहरू समेतलाई ध्यानमा राखी “अन्तर्राष्ट्रिय कार्य योजनासम्बन्धी प्रस्ताव” तयार गरिएको छ । उक्त कार्ययोजनासम्बन्धी प्रस्तावलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न विधानको संगठनात्मक ढाँचामा निम्न कार्य सम्पादन समितिहरू बनाउने प्रस्ताव गरिएको छ ।

- (१) सांस्कृतिक पुनःउत्थान समिति,
- (२) भाषा, लिपि तथा शिक्षा प्रवर्द्धन समिति,
- (३) प्रवासी तामाङ समन्वय, सहायता र सुरक्षा समिति,
- (४) वातावरण तथा स्व:विकास परिचालन समिति,
- (५) तामाङ कला, संस्कृति, साहित्य, इतिहास लेखन समिति,
- (६) अध्ययन/अनुसन्धान तथा क्षमता अभिवृद्धि समिति,
- (७) तामाङ पञ्चाङ्ग समिति,
- (८) तामाङ विकास कोष परिचालन समिति,
- (९) तामाङ मानव अधिकार तथा कानुनी सेवा प्रवर्द्धन समिति ।

यो समिति गठनहेतु सबै स्थायी, राष्ट्रिय, सम्बन्धन प्राप्त सदस्यहरूले विज्ञ व्यक्तिहरूको नाम सिफारिस गर्नेछ र त्यसरी बनेको रोस्टरबाट प्रत्यक्ष सम्मेलन वा अन्य कुनै पनि माध्यम प्रयोग गरी सहमतिका आधारमा गठन गरिनेछ ।

४. पाँचौँ अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनको कार्य योजना :-

दोस्रो सम्मेलनबाट पारित पाँच बुँदे कार्ययोजना : (क) तामाङ विकासको २० वर्षे अवधारणापत्र (ख) अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ संस्कार, संस्कृति निर्देशिका (ग) तामाङ शब्दकोष निर्माण कार्यक्रम (घ) अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ विकास कोषको गठन, र (ङ) अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ सेवी सम्मान पुरस्कार (हेर्नुहोस् दोस्रो सम्मेलनको स्मारिका) । तेस्रो सम्मेलनबाट पारित तामाङ समाजमा सांस्कृतिक पुनर्जागरण दशक अभियान (हेर्नुहोस् तेस्रो सम्मेलनको स्मारिका) । चौथो सम्मेलनबाट पारित भावी कार्ययोजना (हेर्नुहोस् चौथो सम्मेलनको स्मारिका) । उक्त कार्ययोजनाहरू अझै पनि पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा आएका र सम्पन्न भएका छैनन् । तसर्थ अब यो सम्मेलनले यसअघि गरेका निर्णय र प्रतिबद्धताहरूलाई व्यवहारमा रूपान्तरण गर्न परिमार्जित रूपमा विश्व कार्य योजना (Global Plan of Action) बनाइएको छ ।

४.१ भावी अन्तर्राष्ट्रिय कार्य योजनासम्बन्धी दिशानिर्देश तथा नीतिगत प्रस्तावहरू :-

क्र.सं.	समितिको नाम	कार्यक्रमहरू	अवधि	कार्यान्वयन गर्ने संस्था
१.	संगठनात्मक विस्तार र सुदृढिकरण	१. अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ सम्मेलनको घोषणापत्रहरूबारे व्यापक रूपमा जनचेतना जगाउने ।		केन्द्रीय सचिवालय
		२. तामाङहरू बसोबास गर्ने सबै देशमा तामाङ संघ/संस्था गठन गरिसक्ने । सबै देशमा परिषद्को सदस्यता वितरण सम्पन्न गर्ने ।	१ वर्ष	
		३. स्थायी बसोबास वा नागरिकता लिएर बसेका देशहरू : सबै देशमा संगठन निर्माण गर्ने, सूचना आदान प्रदान गर्ने र कार्यमा समन्वय गर्ने		
		४. हरेक तीन महिनामा एकपटक परिषद्ले इलेक्ट्रोनिक बैठक राख्ने ।	तीन महिनामा	
		५. समान उद्देश्य भएको अन्तर्राष्ट्रिय संस्थासंग भाइचारा सम्बन्ध विस्तार गर्ने ।		
२.	सांस्कृतिक पुनःउत्थान समिति	१. तामाङ संस्कार संस्कृति निर्देशिकालाई कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा परिषद्को सदस्य संगठनले प्रत्येक देश तथा गाउँ वा नगरमा चोहोको नेतृत्वमा गान्बा, बोम्बो, ताम्बा, लामा, लम्बू, लाब्तावा, लोपन, गौराई आदि समेटी एक परम्परागत संस्था न्हाङ्खोर (संयन्त्र) पुनः स्थापना गर्नेछ । उक्त संयन्त्रले निर्देशिका बारे जनचेतना फैलाउने तथा छेवार, विवाह, घेवाजस्ता सबै धर्मकर्म छिटो, छरितो, कम खर्चिलो र सरल तरिकाले सम्पन्न गर्न तथा निर्देशिका पालना गर्न/गराउनु सहयोग गर्नेछ ।	६ महिना भित्र	
		२. तामाङ सांस्कृतिक निर्देशिकासम्बन्धी श्रव्य, दृष्य सामग्री तयार गरी संचारको विभिन्न माध्यमबाट सबैको पहुँचमा पुऱ्याउने ।	३ महिनाभित्र	

		३. हरेक वस्तीमा तामाङ सांस्कृतिक संग्रहालय निर्माण गर्ने ।		
		४. बोन दर्शन, ताम्बा दर्शन र बौद्ध दर्शनसम्बन्धी जनचेतना जगाउने ।		
		५. ताम्बा परम्परा लोपोन्मुख स्थितिमा पुगेको हुँदा ताम्बा उत्पादन गर्ने कार्यका लागि ताम्बा प्रशिक्षण कक्षाहरू संचालनलाई प्राथमिकता दिने ।		
		६. प्रथाजन्य कानूनको पालना गर्ने, गराउने ।		
		७. तामाङ भेषभूषाको प्रवर्द्धन गर्ने ।		
		८. स्थुल तथा गैरस्थुल सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण गर्ने ।		
		९. देशदेशवीचमा सांस्कृतिक आदानप्रदानको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने		
३.	भाषा, लिपि तथा शिक्षा प्रवर्द्धन समिति	१. शतप्रतिशत तामाङहरू मातृभाषी हुने र ताम्हािक लिपि सिक्ने ।	५ वर्ष	नेपाल तामाङ घेदुङ
		२. आधारभूत तथा माध्यमिक तहसम्म मातृभाषामा अनिवार्य शिक्षाको व्यवस्था गराउने । उच्च शिक्षाका लागि पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक निर्माण गर्ने/गराउने ।		
		३. तामाङ भाषा शिक्षा र ताम्हािक लिपिलाई राष्ट्रिय शिक्षा नीतिमा सामेल गर्न पहल गर्ने ।		
		४. तामाङ भाषा पठनपाठनका लागि तामाङ शब्दकोष निर्माण गर्ने ।	१ वर्ष	
		५. तामाङ संघसंस्थाहरूलाई विभिन्न विद्यालयमा शैक्षिक सामग्रीको निर्माण तथा उत्पादनमा लाग्न आग्रह गर्ने ।		
		६. तामाङ भाषालाई सरकारी कामकाजको भाषा बनाउन पहल गर्ने ।		
		७. तामाङ प्रज्ञा प्रतिष्ठान गठन गर्ने । अरु भाषाका साहित्यलाई तामाङ भाषामा अनुवाद गर्ने वा तामाङभाषाका उत्कृष्ट साहित्यलाई अन्य भाषामा अनुवाद गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।		
		८. तामाङ भाषा शिक्षा सम्बन्धी भर्चुअल कक्षा सञ्चालन गर्ने ।	प्रत्येक वर्ष २ सिजन	
४.	प्रवासी तामाङ समन्वय, सहायता र सुरक्षा समिति	१. तामाङ उद्धार तथा पुनर्स्थापना कोष खडा गर्ने ।	३ महिना	
		२. प्रवासी तामाङहरूको भेला आयोजना गर्ने ।	वर्षमा १ पटक	
		३. प्रत्येक प्रवास संस्थाले तामाङ उद्धार तथा पुनर्स्थापना समिति निर्माण गर्ने ।	६ महिना	
५.	वातावरण तथा स्वविकास	१. तामाङ ऐतिहासिक भूमिमा रहेको प्राकृतिक स्रोत, साधन तथा सम्पदाको संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्ने । जैविक विविधता र जलवायु परिवर्तनबारे सचेतना जगाउने ।		नेपाल तामाङ समाज जापान
		२. बचत तथा विप्रेषणलाई उत्पादक क्षेत्र खासगरी औद्योगिक, व्यवसायिक कृषि एवम् पर्यटन उद्योग, उर्जा विकास, प्राविधिक तथा तामाङ भाषाको शिक्षा विकासमा परिचालन गरी देश विकासमा योगदान गर्न अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ विकास समिति/कोष, कृषि उत्पादन सहकारीको स्थापना गर्ने ।		

	परिचालन समिति	३. एक गाउँ, एक संगठन र एक सहकारी । ग्रामिण स्रोत परिचालन ।		
		४. एक गाउँ एक उत्पादनको अभियान (चाक्लाबन्दी गरी वा सरकारी जमिन लिजमा लिएर) सामुहिक खेती) संचालन गर्ने ।		
		५. प्राकृतिक प्रकोप तथा विपदमा परेका पीडित व्यक्ति र परिवारलाई सहयोग अभियान सञ्चालन गर्ने ।		
		६. विभिन्न आर्थिक सुदृढीकरण तथा प्रविधि आदानप्रदानसम्बन्धी योजना निर्माण गर्ने ।		
		७. काठमाडौं वरिपरिका ९ जिल्लालाई जोडेर ताम्सालिङको औद्योगिक, आर्थिक, सामाजिक विकासका लागि जीवन रेखाको रूपमा राष्ट्रिय महत्वको योजनाको हैसियतमा ताम्सालिङ चक्रपथको निर्माण गर्न सरकारसँग जोडदार माग गर्ने ।		
		८. कृषि, उत्पादक सहकारी वा विकास बैंक स्थापना गर्ने ।		
६.	तामाङ कला, साहित्य, इतिहास लेखन समिति	१. तामाङको परम्परागत तथा आधुनिक कला, साहित्यको प्रवर्द्धन गर्न भूमिका खेल्ने ।		
		२. बंशावली बनाउने नाममा विभिन्न तामाङ थरका भद्रभलादमीहरूले संगठन बनाएर अभियान संचालन गर्नु सकारात्मक कुरो हो तापनि त्यसबाट राजनीतिक वा अन्य गतिविधिसमेत हुँदा तामाङ समाज विखण्डित हुने भय पनि रहन्छ । यसबाट बचेर बंशावलीको कार्य समन्वयात्मक ढंगले सम्पादन गर्नु आवश्यक भएकोले त्यसता थरैपिच्छेको समिति वा संस्थालाई समन्वय गर्नेगरी एक बंशावली निर्माण समन्वय समिति गठन गर्ने । सो समितिले तामाङ इतिहास, बंशावली लगायतको खोज, अध्ययन, अनुसन्धान र विकासलाई योजनाबद्ध ढंगले विकास गर्ने कार्यलाई संयोजन गर्नेछ ।		
(७)	तामाङ पञ्चाङ्ग समिति	१) यो समितिले तामाङ ल्हो प्रवर्द्धन गर्न प्रत्येक वर्ष तामाङ पात्रो प्रकाशन गर्नेछ । २) खगोल शास्त्रको वैज्ञानिक अध्ययन अध्यापनको व्यवस्था गरी तामाङ खगोलशास्त्रीहरू उत्पादन गर्नेछ ।		
(८)	तामाङ विकास कोष परिचालन समिति	१) विज्ञान तथा प्रविधिमा विशेषज्ञता हासिल गर्ने वा खोज अनुसन्धान गरी नयाँ आविष्कार गर्न चाहने तामाङ जेहेन्दार विद्यार्थीलाई सहयोग गर्ने । २) सुदखोर, मिटरव्याजीजस्ता बाट बचाउन र उद्योग व्यवसाय गरी आर्थिक स्थिति सुधार गर्न चाहने विपन्न वर्गलाई सहयोग गर्ने । ३) त्यसको लागि कोषले परिचालनसम्बन्धी नियम आफै बनाउनेछ ।		तामाङ समाज अमेरिका
(९)	तामाङ मानव अधिकार तथा कानुनी सेवा प्रवर्द्धन समिति	१) देश तथा विदेशमा रहेका र कानुनी परामर्श चाहने तामाङहरूलाई सहयोग गर्ने । २) मानव अधिकार कानुन विषयमा जनचेतना जगाउने ।		
१०	अध्ययन, अनुसन्धान तथा क्षमता प्रवर्द्धन समिति	१. वैदेशिक रोजगारीको लागि सीपमूलक तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । २. तामाङ युवा विद्यार्थीलाई तामाङजातिसम्बन्धी विविध विषयमा अध्ययन गर्न विद्वत् वृत्ति प्रदान गर्ने ।		तामाङ समाज संयुक्त अधिराज्य र युरोपका संस्थाहरू

		३. लामा, बोम्बो, ताम्बासम्बन्धमा अध्ययन, अनुसन्धान र प्रशिक्षण संचालन गर्ने, गराउने ।		
--	--	---	--	--

४.२ अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रम,

- (क) UNDRIP & ILO - 169 सम्बन्धी जनचेतना जगाउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- (ख) मानवअधिकार राष्ट्रिय कार्ययोजना र ILO-169 राष्ट्रिय कार्ययोजना निर्माणमा हस्तक्षेप गर्ने ।
- (ग) आदिवासी आयोग/अल्पसंख्यक आयोगमार्फत तामाङ जातिको ऐतिहासिक उत्पीडनसम्बन्धी प्रतिवेदन तयार गर्न माग गर्ने ।
- (घ) संयुक्त राष्ट्र संघको आदिवासी मञ्च, विज्ञ संयन्त्र र व्यापारियरका कार्यमा सहभागी हुने ।
- (ङ) क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय आदिवासी संघ, संस्थाहरूसँग भाइचारा सम्बन्ध विस्तार गर्ने ।

४.३ तामाङ ल्होछार सम्बन्धमा :-

२०५१ सालमा नेपाल सरकारले माघ शुक्लपक्ष प्रतिपदा दिनलाई ल्होछार पर्वको राष्ट्रिय मान्यता प्रदान गरेको थियो । यो सन्तोषजनक कुरा हो जसले गर्दा आज यो पर्व राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय भइसकेको छ ।

यो सम्मेलन ल्होछारलाई व्यवस्थित गर्न “अन्तर्राष्ट्रिय उच्चस्तरीय तामाङ पञ्चाङ्ग समिति” गठन गर्ने निर्णयलाई पुनः अनुमोदन गर्दछ ।

साथै, मञ्जुश्री सम्बत्लाई मान्यता र माघ शुक्लपक्ष प्रतिपदाको दिनको ल्होछारको उपलक्ष्यमा तीन दिन सार्वजनिक विदा उपलब्ध गराउनु सरकारसँग माग गर्ने निर्णय गर्दछ ।

“नयाँ वर्षको उमंगको बहार, घरघरमा ल्होछार” नाराका साथ गाउँमुखी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

५. देश विशेष कार्यक्रम :-

- (क) नेपाल : तामाङ जातिको पहिचान र आत्मनिर्णय, स्वशासनसहितको ताम्सालिङ प्रदेश र राज्यको सबै अंगमा पूर्ण समानुपातिक प्रतिनिधित्व ग्यारेन्टी गर्ने ।
- (ख) बंगलादेश : बंगलादेशका तामाङहरूसँग सम्पर्क गर्ने । तामाङ अल्पसंख्यकलाई संरक्षण र आरक्षणको ग्यारेन्टी गर्ने ।
- (ग) भारत : सिक्किम र पश्चिम बंगालको विधानसभा र दार्जिलिङ क्षेत्रीय प्रशासनमा राजनीतिक प्रतिनिधित्वको व्यवस्था र आसामलगायतको राज्यहरूमा तामाङ जातिलाई जनजाति अनुसूचीमा सुचिकृत गर्ने । गोर्खाल्याण्ड आन्दोलनप्रति ऐक्यबद्धता प्रकट गर्ने ।
- (घ) भुटान : तामाङ अल्पसंख्यकलाई संरक्षण र आरक्षणको ग्यारेन्टी गर्ने ।
- (ङ) म्यानमार (बर्मा) : तामाङ अल्पसंख्यकलाई संरक्षण र आरक्षणको ग्यारेन्टी गर्ने ।
- (च) थाइल्याण्ड : तामाङ अल्पसंख्यकलाई संरक्षण र आरक्षणको ग्यारेन्टी गर्ने ।
- (छ) मलेसिया : मलेसियाका तामाङहरूसँग सम्पर्क विस्तार गर्ने ।

(ज) स्थायी बसोबास रहेका राष्ट्रिय सदस्यहरू : नयाँ पुस्ताहरूमा पहिचानको अभ्यास गर्ने, गराउने । भाषा, संस्कृतिसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने । स्थायी राष्ट्रहरूसँग सहकार्य गरी आर्थिक, सांस्कृतिक एवम् प्राविधिक आदानप्रदानका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

(झ) कामको सिलसिलामा प्रवासका देशहरू : रोजगारीका लागि विदेश गएका तामाडहरूका लागि सम्मानजनक काम, शारीरिक जोखिममुक्त तथा स्वास्थ्यका दृष्टिले सुरक्षित काम, सरकारको निगरानीमा घरेलु काम, बलात्कार, यौन शोषण र मानव व्यापारबाट मुक्त र सुरक्षित कामको ग्यारेन्टी, दूतावास र सरकारसँग सहकार्य गरेर उद्धार कार्य संचालन गर्ने ।

६. स्थायी/राष्ट्रिय/सम्बन्धन सदस्य संस्थाहरू (नामावली अनुसूची-१ मा दिइएको छ) को समयबद्ध कार्य विभाजन :-

- (१) सचिवालयले संगठन विस्तार, सबै विषयगत समितिहरूलाई संयोजन गर्ने, प्रगति प्रतिवेदन बुझ्ने र सम्बन्धित सदस्य, समितिमा पठाउने, अन्तर्राष्ट्रिय भाइचारा सम्बन्ध बढाउने ।
- (२) सदस्यहरूले अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनले पारित गरेको नीति तथा कार्य योजनालाई अनुमोदन अनिवार्य गर्ने । अनुमोदन गर्ने संस्था मात्र सदस्य हुनेछ ।
- (३) विषयगत समितिमा संस्थागत प्रतिनिधित्व हुने तर संस्थाले पठाउँदा त्यस्तो व्यक्ति विषयप्रति रुची राख्ने हुनुपर्दछ । प्रवासका संस्थाले पठाउने व्यक्ति सकेसम्म प्रवासमा अरु थप दुई वर्षसम्म बस्ने व्यक्ति छनौट गर्नु उचित हुन्छ ।
- (४) संस्था अनुसार समयबद्ध कार्यतालिका अनुसूची-२ मा दिइएको छ ।

७. कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन :-

- (१) नयाँ कार्यसमितिले पाँचौँ सम्मेलनबाट पारित नीति, कार्ययोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई सचिवालय र अतापको सदस्य संगठनहरूको जिम्मेवारी खुलेको समयबद्ध कार्यतालिका बनाई कार्यान्वयन गर्नेछ ।
- (२) सम्मेलनले अताप तथा त्यसको सदस्य संगठनको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउनु कार्यान्वयनको आवधिक प्रगति प्रतिवेदन बुझाउने व्यवस्था गर्ने र सो को अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्न उच्चस्तरीय अनुगमन मूल्याङ्कन समिति गठन गर्नेछ । सो समितिमा संस्थापक अध्यक्ष लगायतका पूर्वअध्यक्षहरू हुनेछन् ।

यो समितिले निम्न कार्य गर्नेछ-

- (क) प्रत्येक वर्ष र त्यसको राष्ट्रिय सदस्यको कार्य प्रगति प्रतिवेदन बुझ्ने ।
- (ख) उक्त प्रगति प्रतिवेदनमाथि सुनुवाई गर्ने, समीक्षा गर्ने र सम्बन्धित निकायलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि विज्ञ एवम् प्राविधिक सुझाव सिफारिस गर्ने ।

अनुसूची-१

अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषद्

स्थायी/राष्ट्रिय/सम्बन्धन सदस्य-संस्थाहरूको विवरण

दर्ता क्रम	दर्ता मिति	संस्थाको नाम	देश	सदस्यताको प्रकार	नवीकरण मिति
०१	सन् २००२	नेपाल तामाङ घेदुङ	नेपाल	स्थायी	२३.५.२०२३
०२	सन् २००२	अखिल भारतीय तामाङ बौद्ध संघ	भारत	स्थायी	
०३	सन् २००२	तामाङ समाज भुटान	भुटान	स्थायी	
०४	सन् २००२	तामाङ समाज म्यानमार	बर्मा	स्थायी	
०५	सन् २०१८	तामाङ समाज बैंकक	थाइल्याण्ड	स्थायी	
०६	सन् २००२	हङकङ तामाङ घेदुङ	हङकङ	राष्ट्रिय	२६.५.२०२३
०७	सन् २००२	तामाङ समाज	उत्तर अमेरिका	राष्ट्रिय	२४.५.२०२३
०८	सन् २००२	तामाङ समाज अष्ट्रेलिया	अष्ट्रेलिया	राष्ट्रिय	
०९	सन् २०१३	तामाङ समाज	जापान	राष्ट्रिय	२०.५.२०२३
१०	सन् २०१३	तामाङ घेदुङ यु.के.	बेलायत	राष्ट्रिय	
११	सन् २०१८	तामाङ समाज	बेल्जियम	राष्ट्रिय	
१२	सन् २००२	तामाङ घेदुङ मकाउ	मकाउ	सम्बन्धन	
१३	सन् २००५	प्रवासी तामाङ समाज	कतार	सम्बन्धन	
१४	सन् २००५	नेपाल तामाङ घेदुङ	इजरायल	सम्बन्धन	
१५	सन् २००५	तामाङ समाज दुबई	युएई	सम्बन्धन	७.५.२०२३
१६	सन् २०१३	नेपाल तामाङ घेदुङ	कुवेत	सम्बन्धन	१९.५.२०२३
१७	सन् २०१३	नेपाल तामाङ घेदुङ	दक्षिण कोरिया	सम्बन्धन	२६.५.२०२३
१८	सन् २०१३	नेपाल तामाङ घेदुङ	साउदी अरब	सम्बन्धन	
१९	सन् २०१३	नेपाल तामाङ घेदुङ	ओमन	सम्बन्धन	
२०	सन् २०१८	नेपाल तामाङ घेदुङ	साईप्रस	सम्बन्धन	२२.५.२०२३
२१	सन् २०१८	नेपाल तामाङ घेदुङ	बहराईन	सम्बन्धन	
२२	सन् २०१८	नेपाल तामाङ घेदुङ	कतार	सम्बन्धन	११.५.२०२३
२३	सन् २०१८	तामाङ समाज	स्वीटजरल्याण्ड	सम्बन्धन	
२४	सन् २०१८	नेपाल तामाङ घेदुङ	मलेसिया	सम्बन्धन	
२५	सन् २०२३	नेपाल तामाङ घेदुङ	इराक	सम्बन्धन	२१.४.२०२३
२६	सन् २०२३	तामाङ समाज	माल्टा	सम्बन्धन	३.५.२०२३
२७		नेपाल तामाङ घेदुङ	रोमानिया	सम्बन्धन	

२८		तामाङ समाज	पोर्चुगल	सम्बन्धन	
२९		तामाङ समाज	आयरल्याण्ड	सम्बन्धन	
३०		तामाङ समाज	डेनमार्क	सम्बन्धन	
३१		तामाङ समाज	नर्वे	सम्बन्धन	
३२		तामाङ समाज	स्पेन	सम्बन्धन	
३३		तामाङ समाज	जर्मन	सम्बन्धन	
३४		तामाङ समाज	फिनल्याण्ड	सम्बन्धन	

अनुसूची-२ (नमूना)

स्थायी/राष्ट्रिय/सम्बन्धन सदस्यहरूको कार्य विभाजन

१. तामाङ संस्कार संस्कृति निर्देशिका अनुमोदन गर्ने,
२. सबै पालिका/टोलमा न्हाङखोर गठन गर्ने,
३. निर्देशिकाको व्यवस्थासम्बन्धी विवाद भएमा परिषदसँग सम्बन्ध राखेर निर्णय दिने ।

न्हाङखोरको गठन र भूमिका,

१. परिषदको प्रत्येक सदस्य संस्थाले प्रत्येक ल्होछारमा आ-आफ्नो देशको स्थानीय तहमा न्हाङखोर गठन गर्ने । निम्न पदाधिकारी : चोहो, ह्यो-चोहो, मुल्मी, गौराई, ताम्बा, लामा, बोम्बो, गान्वा र गौराई ।
२. न्हाङखोरले स्थानीय घेदुङ वा सम्बन्धित देशको संघसँग मिलेर सामुदायिक जीवन प्रणालीलाई पुनःस्थापित गर्न निम्न कामहरू गर्ने :
  - सामुदायिक भवन निर्माण-गुम्बा, ताम्बा र बोम्बो पूजा) र तामाङ भाषा पठनपाठन गर्ने,
  - विशेष पर्व र उत्सवहरूमा भेषभूषा अनिवार्य गर्ने,
  - धुर्सा निर्माण गर्ने,
  - सहकारी/ढुकुटी संस्था गठन गर्ने,
  - सरकारी कामकारवाही वा निर्णयसम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने,
  - परिषद् र सम्बन्धित देशको संस्थाको निर्णय तथा सूचना प्रवाह गर्ने ।
३. संस्कार संस्कृति निर्देशिका कार्यान्वयन गर्ने ।

कार्यान्वयन र उपलब्धिको समीक्षा,

- हरेक ६/६ महिनामा प्रगतिको समीक्षा गर्ने,

- राम्रो/नराम्रो अनुभवको साटासाट गर्ने,
- असल नमूना कामको विश्वव्यापी रूपमा प्रचार प्रसार गर्ने र सम्मेलनमा पुरस्कृत गर्ने ।